

בס"ד

Hogbah (part 2): The Pointing, The Pinky, And The Saying of וזאת התורה

Thursday Night Live

Thursday 2/22/24

Congregation Ohr Torah

Rabbi Sariel Malitzky

1) שולחן ערוך אורח חיים הלכות נשיאת כפים ונפילת אפים סימן קלד סעיף ב

מראה פני כתיבת ס"ת לעם העומדים לימינו ולשמאלו ומחזירו לפניו ולאחריו שמצוה על כל אנשים ונשים לראות הכתב ולכרוע ולומר וזאת התורה וכו' תורת ה' תמימה וכו' הגה ונהגו לעשות כן אחר שקראו בתורה

Prancing around the Shul with it

2) כף החיים אות יג

יג) שם. מראה פני כתיבת וכו'. נוהגין כאן בירושלים תוב"ב שמקיפין בספר תורה פתוח בכל בית הכנסת להראות את העם, והטעם כתב בהלכות קטנות [חלק ב'] סימן רנ"ה כדי שכולם יזכו לחזות בנועם ה' יעו"ש, והביאו יד אהרן בהגהות בית יוסף, אמת ליעקב במנהגי ספר תורה אות ג', לדוד אמת סימן ג'

Saying the torah

How important is it?

3) שערי תשובה סימן קלד

וזאת. עבה"ט ועייין בבר"י בשם תשו' בעל כנה"ג ח"ב סי' נ"א שמותר לו' וזאת התורה באמצע אמת ויציב קודם שירה חדשה ע"ש וצ"ע בזה, ועכ"פ נראה שלא יאמר רק הפסוק הזה לבד, וגם יראה עכ"פ שלא יהיה באמצע ענין וכמ"ש לקמן מי שקראוהו לעלות לתורה במקום שמותר להפסיק

4) כף בחיים אות כ'

יפסיק באמירה אלא בראייה לבד וכמו שכתבנו לעיל בסימן ס"ו אות מ"ז. וכן כתב בית עובד בדיני הקמת ספר תורה אות ה'. וכתב עוד שם הבית עובד באות ו' דגם אם הוא בפסוקי דזמרה אין להפסיק ולומר וזאת התורה. ועייין בדברינו לסימן נ"א אות כ"ב:

ד) שם. ולומר וזאת התורה וכו'. אם עודנו בתוך אמת ויציב קודם שירה חדשה כתב כנסת הגדולה בתשובה אורח חיים חלק ב' סימן נ"א דמותר לומר וזאת התורה, והביאו הברכי יוסף אות ד', שערי תשובה אות ו'. מיהו לדין דאין מפסיקין לענות אפילו שום אמן דברכות בברכות קריאת שמע גם בזה לא

Looking at the letters of the Torah

5) משנה ברורה סימן קלד ס"ק יא

וטוב שיראה האותיות עד שיהיה יכול לקרותם כי כתבו המקובלים שע"ז נמשך אור גדול על האדם

6) באר היטב אורח חיים סימן קלד ס"ק ה

האר"י ז"ל היה מסתכל היטב באותיות עד שהיה מכירן לקרות והיה אומר שיהיה נמשך אור גדול אל האדם על ידי הסתכלותו בס"ת מקרוב עד שיכול לקרות האותיות היטב

7) בן איש חי שנה שניה פרשת תולדות סעיף טז

וראיתי בספר אחד שכתוב שם, טוב שיסתכל האדם בתיבה שיהא אות ראשון שלה כמו אות ראשון שבשמו

8) כף החיים אות יג

אות ג', בית עובד אות א'. וטוב שיסתכל האדם בתיבה שהיא אות ראשון שלה כמו אות ראשון שבשמו. בן איש חי פרשת תולדות אות ט"ז. ושמעתי הטעם שזו מועיל להצלחה:

9) ספר אוצר פלאות התורה

בסביבות ימים הנוראים, שהחליט בהחלטה גמורה לעלות לארצנו הקדושה על מנת להשתקע שם, ואף שהרבנית ע"ה התנגד לזה מחמת כמה סיבות טובות, עם כל זה דיבר מזה כאילו כבר נכתב ונחתם ההחלטה, ואין להשיב. וכך נמשך הדבר לכמה שבועות, עד יום הקריאה של פרשת תולדות, שראה בעת הגבהת הס"ת הפסוק "גור בארץ הזאת", ואז חזר מדעתו, כי פירש לעצמו כוונת הכתוב, שישאר לגור בארץ הזאת, בארה"ב אמעריקא, ולא יעלה לארץ ישראל. ובאמת היה פלא, כי גור בארץ הזאת, מוסב בפשטות על ארץ ישראל, אבל בענינים אלו אין הולכים בתר כוונת הכתוב, רק בתר מחשבתו של אדם, כיצד ראה לפרש לעצמו, עד כאן. (צה) רבי יעקב הלוי

(צד) סיפר כ"ק אדמו"ר מבאבוב שליט"א [הובא ב'שערי ציון' (גליון מז, עמ' 41)], שאביו כ"ק אדמו"ר בעל 'דברי שלמה' מבאבוב זצ"ל נהג לפעמים כאשר היה לפניו איזה ספק כיצד לנהוג, הן בעניני הכלל, והן בעניני הפרט, כשהציעו לפניו איזה אנשים ספיקותיהם, היה אומר להם שיחזרו לפניו בעוד כמה ימים עד שיתיישב בדבר. וביום הקריאה הסתכל ועיין באותיות התורה בעת הגבהת הס"ת, ומן האותיות והפסוקים שראה אז, פשט ספיקותיו כדת מה לעשות, וכך היה דרכו גם בענינים רוחניים. היה שנה אחת בשנות הל',

How intense should you be?

10) שלחן הטהור

ו הספרדים מגביהים הספר ומראין הכתב והאותיות לכל העם קודם שקורין וכך נהג מרן האר"י [ז] ואנחנו בני אשכנזים אחר הקריאה. מכבדין לגדול שיגביה הספר להראות הכתב לעם, וצריך לרוץ לעיין באותיות ויגיע לו הארה בנפשו [ח] והמגביה הוא גולל הספר בידו והלובש המעילים מסייע לו לגלול ומצוה רבה הוא וראוי לקנותו בדמים יקרים וחשובים:

11) שערי אפרים שער י אות יג

ומי שעומד

קרוב למקום זה ל"י ויכול לקרב עצמו בשעת הגבהת הס"ת ולהסתכל בכתב עד שיוכל לקרות האותיות היטב, טוב ונכון לעשות כן מי שמוחזק למדקדק במעשיו שלא יהיו מחזיקים אותו לגבר יהיר מאחר שמוחזקין בו שכל מעשיו לש"ש.

12) ספר חומת הדת להח"ח פרק ו

ובאמת מה שאירע כמה פעמים שמלעיגים מאיזה איש הירא וחרד ועוסק בתורה, הוא מפני שאינם מבינים כלל מהו תורה, הגם שאומרים בעת הגבהת התורה וזאת התורה אשר שם משה וגו' על פי ה' ביד משה, אבל אינם יודעים כלל את עצם קדושתה וענינה הנורא מאוד, ועל-כן אין הלעג שלהם נחשב לכלום, ואל יפול לב האדם מזה.

What is that?

13) דברים פרק ד פסוק מד (פרשת ואתחנן)

וְזֹאת הַתּוֹרָה אֲשֶׁר־שָׁם מִשֶּׁה לְפָנַי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל

14) במדבר פרק י פסוק יג (פרשת בהעלותך)

וַיִּסְעוּ בְּרֵאשִׁיטָה עַל־פִּי יְקֹנֵק בְּיַד־מֹשֶׁה

15) במדבר פרק ט פסוק כג (פרשת בהעלותך)

עַל־פִּי יְקֹנֵק יַחְנוּ וְעַל־פִּי יְקֹנֵק יִסְעוּ אֶת־מִשְׁמַרְתּוֹ יְקֹנֵק שְׁמֵרוֹ עַל־פִּי יְקֹנֵק בְּיַד־מֹשֶׁה

16) ליקוטי מהרי"ח

והנה במקצת סידורין מסיים פסוק וזאת התורה על פי ה' ביד משה, וכבר צווחי על זה דאין זה לשון הפסוק ומנ"ל להוסיף על לשון הפסוק, ובספר שערי רחמים מהגר"א כתב שם המוגיה בשם גדול אחד שהיה המנהג לומר אחר פסוק וזאת התורה פסוק על פי ה' יחנו ועל פי ה' יסעו על פי ה' ביד משה וזוהי נשתבש הנוסחה הנ"ל ע"ש, ואפשר עוד כדי להוציא מלב

17) ספר מעשה רב

הגבה. מצאתי כתוב להגאון רי"א לנדא

בביאורו [מקרא סופרים, על מסכת סופרים, פי"ד

הי"ג] וז"ל: מנהגינו לומר וזאת התורה אשר שם

משה לפני בני ישראל על פי ד' ביד משה,

ושמעתי בשם הגאון מוהר"ח מוואלאזין

דמנהגינו משובש, וראוי לומר וזאת התורה אשר

שם משה לפני בני ישראל, על פי ד' יחנו ועל

פי ד' יסעו את משמרת ד' שמרו על פי ד' ביד

משה, והוא מקרא מלא בפרשת בהעלותך, דהיינו

בשעת הוצאת הס"ת אומרים ויהי בנסוע, ובשעת

הנחת ס"ת אומרים ובנחה יאמר, ובנתיים בעת

הגבהת ס"ת ממקום למקום אומרים על פי ד'

יחנו ועל פי ד' יסעו וגומרין הפסוק ודפח"ח.

[סידור הגרנ"ה]

18) ילקוט מעם לועז פר' כי תבא

וגם נוהגים לומר פסוקים בשעת ההגבהה. ויש נוהגים לומר וזאת התורה אשר שם משה לפני בני ישראל על פי ה' ביד משה. ואע"פ ששני פסוקים נפרדים הם האחד בפרשת ואתחנן והשני בפרשת בהעלתך. אבל רמז יש לתורה שבכתב ותורה שבעל פה. ונהגו לומר עוד פסוקים כגון עץ חיים היא וגו' דרכיה דרכי נועם והכל לפי מנהג המקום. ונהגו להצביע באצבע הזרת לעבר הכתב ולנשקה.

19) מנהג ישראל תורה

אמנם לכאורה יש לדייק דדוקא לשון "זה" מורה על ההוראה באצבע ולא לשון "זאת", דאימא בחולין דף מ"ב וזאת החיה אשר תאכלו מלמד שתפס הקב"ה כל מין ומין והראה לו למשה ואמר לו זאת אכול וזאת לא תאכל, הרי דכתיב וזאת לא דרשו חז"ל שהראה לו הקב"ה "באצבע", אכן מנאמי במורחי בפרשת שמיני שכתב גם בגמ' הג"ל וזאת החיה אשר תאכלו שהראה לו הקדוש ברוך הוא באצבע, וכן משמע בעין יעקב בחולין סס, וא"כ יש סמך בזה למנהג העולם.

והנה מנהג העולם שמראין באצבע בשעה שאומרים וזאת המורה, ותפשיט בספרים ובסידורים ולא מנאמי בשום מקום שיביאו מנהג זה, ולכאורה אפשר להביא סמך למנהג העולם ע"פ מה שמצינו במנחות דף כ"ט דלשון "זה" מורה על ההוראה באצבע, שאמרו שם דשלשה דברים היו קשין לו למשה עד שהראה לו הקב"ה באצבע, ואלו הן, מנורה, וראש חדש, ושראים, מנורה דכתיב וזה מעשה המנורה, ור"ם דכתיב החדש הזה וכו', שראים דכתיב וזה לכם הטמא, הרי דלשון "זה" מורה על ההוראה באצבע.

20) תלמוד בבלי מסכת מנחות דף כט עמוד א

תנא דבי רבי ישמעאל: שלשה דברים היו קשין לו למשה, עד שהראה לו הקדוש ברוך הוא באצבעו, ואלו הן: מנורה, וראש חדש, ושראים. מנורה, דכתיב: וזה מעשה המנורה; ראש חודש, דכתיב: החודש הזה לכם ראש חדשים; שראים, דכתיב: וזה לכם הטמא; ויש אומרים: אף הלכות שחיטה, שנאמר: וזה אשר תעשה על המזבח

21) תלמוד בבלי מסכת חולין דף מב עמוד א

דתנא דבי רבי ישמעאל: זאת החיה אשר תאכלו - מלמד, שתפס הקדוש ברוך הוא מכל מין ומין והראה לו למשה ואמר לו: זאת אכול וזאת לא תיכול

22) ספר החיים סימן ג אות ו

ן סמך למה שנהגו להראות באצבע לק"ת בשעת הקמת ק"ת הוא מדאמרינן במ"ר ע"פ ודגלו עלי אהבה כל מי שמראה איקונין של מלך באצבע נהרג ותנוקות הולכים לבית הספר ומורין האזכרה באצבע ואומר הקב"ה ודגלו עלי אהבה אל חקרי ודגלו אלא ונדלו ונראה דלזה סמכו להראות כן כחז הרב דברי מרדכי ז"ל סי' ט' ועמ"ס בעניותי בספרי הקטן רוח חיים ציו"ד סי' רפ"ה צ"ד

תהלים פרק יט פסוק ח - י

(ח) תֹּרֵת יְקֹנֵק תְּמִימָה מְשִׁיבַת נֶפֶשׁ עֲדֹת יְקֹנֵק נְאֻמָּה מְחַכֶּמֶת פֶּתִי

(ט) פִּקְוֵי יְקֹנֵק יִשְׂרָיִם מְשֻׁמְחֵי־לֵב מְצֹנֵת יְקֹנֵק כְּרָה מְאִירַת עֵינָיִם